

Наша СЛОВА

Газета выходзіць з сакавіка 1990 года

№ 8 (1107) 20 ЛЮТАГА 2013 г.

21 лютага - Міжнародны дзень роднай мовы

У 2013 годзе ў Беларусі па-беларуску навучаюцца 16% школьнікаў і 0,2% студэнтаў

Белстат апублікаваў звесткі наконт колькасці грамадзян, якія сёлета навучаюцца па-беларуску.

У беларускамоўных садках налічваецца каля 45 тысяч дзяцей (11,4%), у садках з рускай і беларускай мовамі - каля 15 тысяч дзяцей (3,8%).

У школах беларускамоўных вучняў больш - 151 тысяча чалавек (16,4%).

Ва ўстановах сярэдняй спецыяльнай адукацыі "беларускамоўных" 1400 навучэнцаў (0,9%), "дзвюхмоўных" - каля 22 тысяч (14,6%).

Агульная колькасць беларускамоўных навучэнцаў у садках, школах, ПТВ, універсітэтах - каля 200 тысяч чалавек.

Нарэшце, ва ўстановах вышэйшай адукацыі па-беларуску навучаюцца каля 700 чалавек (0,2%), на дзвюх мовах - каля 160 тысяч студэнтаў (37,4%).

Дарэчы, на Гарадзеншчыне працуюць адзін польскамоўны (17 чалавек) і адзін літоўскамоўны (13 чалавек) садок. Апроч таго, ёсць тры польскія школы і адна літоўская. У іх агулам навучаецца больш за 700 чалавек. Апроч таго, у іншых школах польскую мову вывучаюць 4 тысячы чалавек, іўрыт - 358 чалавек, літоўскую - 155 чалавек.

Паводле СМІ.

110 гадоў з дня нараджэння Вінцэнта Жук-Грышкевіча

Вінцэнт Жук-Грышкевіч (10 лютага 1903, в. Будслаў, цяпер Мядзельскі раён - 14 лютага 1989, Бэры (Baggie), Канада) - беларускі грамадска-палітычны дзеяч, настаўнік.

Вучыўся ў Будслаўскай беларускай гімназіі да яе ліквідацыі, пасля ў Віленскай беларускай гімназіі, якую скончыў у 1922 годзе. Вышэйшую адукацыю атрымаў у Пражскім універсітэце (1926). У 1927-1939 быў настаўнікам Віленскай беларускай гімназіі. Прымаў актыўны ўдзел у грамадска-нацыянальным жыцці. У канцы верасня 1939 быў арыштаваны савецкімі ўладамі, зняволены ў лагерах. У 1942 як польскі грамадзянін быў вызвалены, ваяваў у арміі генерала Ўладзіслава Андэрска. З гэтым войскам, якое было ў складзе восьмай Брытанскай Арміі, ён быў у Іраку, Палестыне, Егіпце, а пасля ў Італіі.

Браў удзел у бітве пад Монтэ-Касіна. Пасля вайны, у 1946 г. арганізаваў у Лондане першую на эміграцыі павяненую беларускую арганізацыю - Згуртаванне беларусаў у Вялікай Брытаніі, быў ягоным першым старшынём. У гэтых гадах ён быў таксама рэдактарам часопісаў "На шляху" і "Беларус на чужыне". З 1950 жыў у Канадзе, актыўна ўдзельнічаў у нацыянальным руху. 14 верасня 1953 ажаніўся з беларускай дзяўчай Раісай з Жукоўскіх.

У 1954 г. накіраваўся ў Нямеччыну для арганізацыі і вядзення беларускай секцыі радыё "Вызваленне" (зараз "Свабода") у Мюнхене. Тады беларускія радыёперадачы пайшлі ў Беларусь. Кіраўніком беларускай секцыі радыё "Вызваленне" В. Жук-Грышкевіч быў да 1956 г., калі вярнуўся назад у Таронта. У Канадзе зноў поўнаасцю ўключаецца ў

беларускае грамадскае жыццё. У 1966 г. арганізуе Каардынацыйны камітэт беларусаў Канады, у 1967 - Беларускае інстытут навукі і мастацтва ў Канадзе і з'яўляецца першым старшынём абедзвюх арганізацый. Быў прэзідэнтам Рады БНР (1971-1982). Пахаваны на беларускіх могілках Нью-Брансвік у штаце Нью-Джэрсі ў ЗША. *Вікіпедыя.*

Дзень беларускай Вікіпедыі

16 лютага ў Варшаве прайшла незвычайная падзея - Дзень беларускай Вікіпедыі. Калі б не ведаць, што адбываецца ў адной з аўдыторыяў варшаўскага Collegium Civitas, што месціцца ў Палацы культуры і навукі, дык можна было б падумаць, што каля двух дзясяткаў студэнтаў проста прыйшлі на лекцыю. Але тут упершыню цягам 7 гадзін удзельнікі мерапрыемства - беларусы і палякі - супольна пісалі артыкулы ў Вікіпедыю па-беларуску, прычым рабілі гэта па жаданні - класічным альбо афіцыйным правапісам.

На сённяшні дзень у беларускай Вікіпедыі ёсць прыкладна 50 тысячаў артыкулаў напісаных класічным правапісам і практычна столькі ж - афіцыйным, а гэта значыць, што часта праца, інтэлектуальны высілак проста дублюецца, - кажа варшаўскі інжынер Томаш Бядынец, які дагэтуль

напісаў у польскую Вікіпедыю больш за тысячу арыткулаў пра Беларусь.

Суарганізатар імпрэзы - суполка "Беларуская нацыянальная памяць", якая раней ладзіла пераважна імпрэзы, звязаныя з беларускай гісторыяй, гэтым разам абрала зусім іншы фармат, кажа яе лідэр Анатоль Міхнавец:

- Гэта незвычайна для нас, але мы шукаем розныя шляхі, каб прыцягнуць моладзь да беларускай гісторыі. Восенню ўзнікла ідэя наладзіць такую акцыю, бо беларуская Вікіпедыя ў параўнанні з іншымі не надта папулярная ды багатая.

Адміністратар польскай Вікіпедыі Марэк Стальмасік гаворыць:

- Наша мэта - падтрымаць усе ініцыятывы, звязаныя з Вікіпедыяй. Мы дапамагам у нашай краіне, прыкладам, кашубскай ці сілезскай Вікіпедыі. А беларуская супольнасць у Польшчы даволі вялікая, і таму гэта мы таксама спрабуем падтрымаць.

Адмыслова да імпрэзы мастак з Падлесься Дарыюш Вашчынскі стварыў лагатып з выявамі беларускай Пагоні, польскага Арла ды матэматычнай формулы, што разам мае сімвалізаваць польска-беларускае супрацоўніцтва.

Паводле *Радыё Свабода.*

70 гадоў з дня нараджэння Міхася Тычыны

Міхась Аляксандравіч Тычына (нар. 10 лютага 1943 г., пас. Ленінскі, Алданскі раён, Якуція) - беларускі літаратурназнаўца, пісьменнік.

Нарадзіўся ў сям'і ссыльнага селяніна. У 1947 годзе разам з бацькамі пераехаў на іх радзіму, у вёску Завалочыцы Глускага раёна. Закончыў філалагічны факультэт Берасцейскага педагагічнага інстытута (1964). Кароткі час працаваў настаўнікам на Піншчыне. Служыў у Савецкай Арміі (1964-1965). Закончыў аспірантуру пры Інстытуце літаратуры імя Янкі Купалы АН БССР (1970). Цяпер працуе вядучым навуковым супрацоўнікам Інстытута літара-

туры і мовы НАН Беларусі, загадчыкам аддзела тэорыі літаратуры. З 1994 года выкладае літаратуру ў Беларускім гуманітарным ліцэі.

Друкавацца пачаў у 1963 года з вершаў (берасцейская абласная газета "Заря"); як крытык і літаратурназнавец з 1969 (часопіс "Малодосць"). Спецыяліст у галіне літаратуры і мовы.

Аўтар шматлікіх асабістых і калектыўных манаграфій, эсэ, нарысаў, апавесцяў, апавяданняў. Пераклаў на беларускую мову шэраг прац і твораў Алясея Адамовіча. Адзін з аўтараў падручнікаў і навучальных дапаможнікаў па

ЭВАЛЮЦЫЯ ДАСЛЕДЧАГА МЫСЛЕННЯ (санет)

Міхасю Аляксандравічу Тычыну з нагоды 70-гадовага юбілею

Прайшлі вучнёўства юныя гады і вехі, Вяла Вас прага ведаў наталення. Вы бачылі ментальную адметнасць Іэвалюцыю мастацкага мыслення,

І карані фальклору ў кроне нашай прозы, І цуд самаарганізацыі сістэмы, Хаосу - космасу ўзаемазвязь, проста Адолелі Вы найскладанейшыя тэмы!

Так, мы жывём у пераходную эпоху! Між аўтараў - філосафы і скамарохі, - Малое чалавечы твар літаратура.

Дажынкi сведчаць пра ўраджаю каласістасць! Пад знакам Вашае даследчае культуры Філалагічны Храм стаў непахісны! 12.02.2013

(Таццяна Барысюк

ад імя аддзела ўзаемазвязей літаратур.)

беларускай літаратуры для базавай і сярэдняй школы.

Доктар філалагічных навук. Сябар Саюза беларускіх пісьменнікаў (з 1976). Сябра Беларускага ПЭН-цэнтра (з 1989).

Вікіпедыя.

ISSN 2073-7033

22 лютага ў межах кампаніі "Будзьма" адбудзецца вечарына да 120-годдзя Максіма Гарэцкага з удзелам акадэміка Радзіма Гарэцкага Імпрэза праводзіцца на сядзібе ТБМ па вул. Румянцава, 13. Пачатак - 18. 00 гадзін.

Са сховішчаў снягоў

"Будзь здаровы цэлы год
Як калядны снег і лёд!"

У менскім Батанічным садзе прайшоў фестываль ледзяной скульптуры. На працягу трох дзён прафесійныя скульптары і навучэнцы мастацкіх каледжаў ляпілі са снегу і выразалі з тонаў лёду фігуры легендарных і казачных персанажаў. У яднанні з прыродай яны мелі моцнае ўздзеянне на жыхароў горада. Вядома, што такая праца патрабуе і фізічнай загартоўкі.

Найбольш уразілі наведвальнікаў свята волат, цудаконь, чароўная птушка, галава зубра, арол, што ўзлятае са скалы. Госці свята пераканаліся, што цуды адбываюцца не толькі ў казках, але і ў рэальнасці дзякуючы ўмельству майстроў. 16 лютага на выставе "Казачны сад" сярод аляў высокіх дрэваў адбылося ўзнагароджанне пераможцаў. Першае месца атрымала скульптура рыбака, які выцягвае залатую рыбку, большую за ягоны рост.

Удзельнікі падзеі змаглі не толькі пазнаёміцца з творамі скульптараў, але і падняцца над паркам ў карзіне паветранага шара, пакатацца на конях і на квадрацыклах. Дзеці спатолілі прагу па снежных гульнях і далі прастор фантазіі.

Падобныя фестывалі ў іншых краінах свету маюць сваіх прыхільнікаў.

У снежні 2012 года фестываль ледяных скульптураў праходзіў у бельгійскім горадзе Бруге з удзелам 74 твораў з розных краінаў свету і вызначыўся вялікай разнастайнасцю. Аналагічны конкурсе праходзіў у студзені 2013 годзе ў Красна-ярску. На Беларусі заснаваная традыцыя будзе кожны год развівацца. Нашы персанажы адлюстроўваюць менавіта беларускі свет, блізкі да казак Я. Коласа і Ул. Караткевіча.

Э. Дзвінская.
Фота аўтара.

Беларускі ПЭН-цэнтр застаецца з ранейшымі прынцыпамі

Сход ПЭН-Цэнтра адбыўся 17 лютага ў Менску ў "Галерэі Ў". Ён пачаўся з уручэння традыцыйнай прэміі імя Францішка Багушэвіча. Сёлета яе атрымалі два гісторыкі: гарадзенец Алесь Краўцэвіч і Уладзімір Ляхоўскі. Ляхоўскі напісаў кнігу "Ад гоманаўцаў ды гайсакоў. Чыннасць беларускіх маладзёвых арганізацый у 2-й палове XIX ст. - 1-й палове XX ст. (да 1939 г.)", а Краўцэвіч - кнігу "Гедымін (1316-1341). Каралеўства Літвы і Русі".

На сходзе былі заслуханы справаздачы пра вынікі працы за мінулыя 2 гады. Адбыліся выбары кіраўніцтва. Старшынём арганізацыі быў пераабраны паэт Андрэй Хадановіч. Яго першым намеснікам выбраны перакладчык Павел Анціпаў. Намеснікамі абраны літаратары Ганна Янкуда і Андрэй Скурко.

Па словах Андрэя Хадановіча, два мінулыя гады былі, з аднаго боку, вельмі плённымі. Разам з тым, відавочна, не па літаратурных, а па

палітычных абставінах часам узнікала напружанасць. Але арганізацыя працягне працу, кіруючыся сваімі вядомымі прынцыпамі.

- Мы не збіраемся ў любых беларускіх умовах здраджваць асноўным панаўскім прынцыпам, мы будзем бараніць свабоду слова, будзем множыць тэрыторыю свабоды без пісьменніцкай цензуры і самацензуры, мы будзем падтрымліваць пісьменнікаў у няволі, мы будзем абараняць лінгвістычныя правы моваў, там дзе гэта дыскрымінаецца. У нашай краіне, на жаль, дыскрымінаюцца лінгвістычныя

правы беларускай мовы. Мы будзем іх бараніць надалей.

Яшчэ адным прыярытэтным кірункам працы стане інтэграцыя Менска і Беларусі ў цэлым у сусветную культурна-літаратурную прастору.

- Гэта датычыць і арганізацыі фестывалюў і магчымасці літаратараў ездзіць за мяжу, а нам прымаць замежных літаратараў, - сказаў Андрэй Хадановіч. Важным кірункам стане праца з маладымі пісьменнікамі і паэтамі, для якіх будучы і надалей ладзіцца конкурсы.

Паводле Радыё Рацыя.

Ахвяраванні на ТБМ

- Інжынер І. І. - 1000000 р., г. Менск
- Невядомы - 100000 р., г. Менск
- Рыбачонак - 200000 р., г. Менск
- Талерчык А.С. - 50000 р., г. Гародня
- Мацеўская Зінаіда - 50000 р., м. Фаніпаль
- Табушава Ірма - 50000 р., г. Менск
- Прылішч Ірына - 35000 р., г. Менск
- Пухоўская Юлія - 30000 р., г. Менск
- Рымач Мікола - 50000 р., г. Івацэвічы
- Кухаронак А.П. - 20000 р., г. Смілавічы
- Ялугін Эрнэст - 40000 р., г. Менск
- Прэзнякова - 50000 р., г. Менск
- Бамбіза Мікола - 400000 р., г. Менск
- Сармант Надзея - 100000 р., г. Менск
- Раманік Т.І. - 100000 р., г. Менск
- Палюховіч Кацярына - 100000 р., г. Менск
- Міхась - 50000 р., г. Менск
- Кукавенка Іван - 50000 р., г. Менск
- Вятюшкін І.В. - 100000 р., г. Менск

- Раманцэвіч Валянціна - 20000 р., г. Менск
- Грыбоўскі В.А. - 5000 р., п. Міханавічы
- Прыгожыны Вольга і Аркадзь - 100 дол. ЗША, Масква
- Дунецкі Анаголь - 30000 р., г. Салігорск
- Навуменка Валянціна - 200000 р. г. Менск
- Гарэцкі Р. - 75000 р., г. Менск
- Бацяноўскі Алесь - 50000 р., Смальявіцкі р-н
- Шафарэнка Мікалай - 50000 р., г. Менск
- Джэйгайла Уладзімір - 100000 р., г. Менск
- Вярбоўская Ірына - 25000 р., г. Менск
- Шкірманкоў Фелікс - 50000 р., г. Слаўгарад

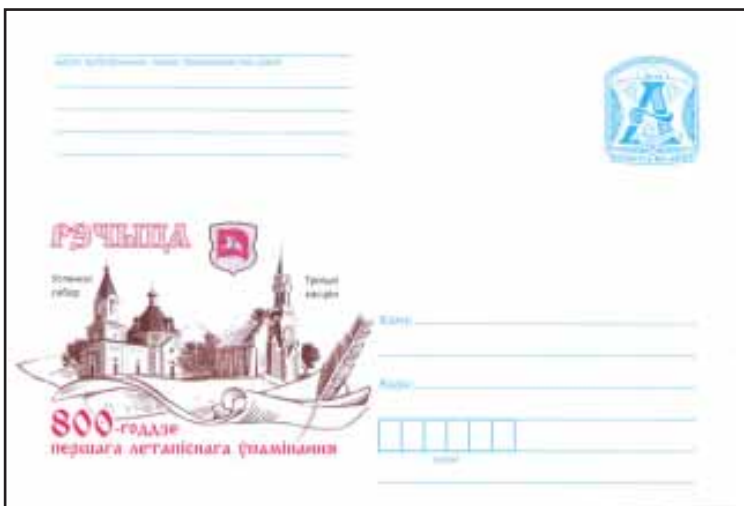
Дзейнасць ГА "ТБМ імя Францішка Скарыны" па наданні роднай мове рэальнага статусу дзяржаўнай вымагае вялікіх выдаткаў. Падтрымаць ТБМ - справа гонару кожнага грамадзяніна краіны.

Просім Вашы ахвяраванні дасылаць на адрас, вул. Румянцава, 13, г. Мінск, 220034, альбо пералічыць на разліковы рахунак ТБМ №3015741233011 у Аддзяленні № 539 ААТ "Белінвестбанк" код 739 (УНП 100129705) праз любое аддзяленне ашчадбанка Беларусбанк.

Канверт да 800-годдзя Рэчыцы

"Белпошта" выпусціла канверт да 800-х угодкаў першага летапіснага ўспаміну пра Рэчыцу. Пададзена выява герба Рэчыцы з выявай Пагоні на чырвоным вымпеле.

Наш кар.

Паведамленне		Грамадскае аб'яднанне "Таварыства беларускай мовы імя Францішка Скарыны" УНП 100129705	
		Аддзяленне № 539 ААТ "Белінвестбанк"	
Рахунак атрымальніка	3015741233011	Асабовы рахунак	739
(проевізант, імк, імя па-беларуску, адрас)			
Від плацяжы		Дата	Сума
Азначэнні на дзейнасць ТБМ			
Касір		Пеня Разам	
Плательшчык			
Квитанцыя		Грамадскае аб'яднанне "Таварыства беларускай мовы імя Францішка Скарыны" УНП 100129705	
		Аддзяленне № 539 ААТ "Белінвестбанк"	
Рахунак атрымальніка	3015741233011	Асабовы рахунак	739
(проевізант, імк, імя па-беларуску, адрас)			
Від плацяжы		Дата	Сума
Азначэнні на дзейнасць ТБМ			
Касір		Пеня Разам	
Касір		М.П.	

Мінулае і будучае Лошыцкага сядзібна-паркавага комплексу

Гасцінна вас Лошыцкі
парк сустракае,
Куток мастакоў,
навукоўцаў, паэтаў.
Сыходзіць у нябыт
мітусня гарадская,
І бачнае ў кроплі
бязмежнае Сусвету.
Церахаў Я. Г.

Лошыцкі сядзібна-паркавы комплекс - адзіны, арганічна звязаны архітэктурны ансамбль, які мае вялікую гісторычна-культурную каштоўнасць. Лошыцкая сядзіба перажыла нямала гістарычных выпрабаванняў. Першыя пісьмовыя звесткі пра Лошыцу датуюцца 1557 годам. Паводле крыніц можна даведацца, як на вялікай тэрыторыі к поўдню ад Менска, па цячэнні Лошыцы існавалі двор Лошыцкага князя Талачынскага (Лошыца Талачынская, або Вялікая) і двор Сухая Лошыца князя Адзінцава (Лошыца Адзінцаўская, або Сухая). На сённяшні дзень захавалася толькі першая.

Гаспадары ў Лошыцкай сядзібы змяняліся часта. Яна была ўласнасцю князя Васіля Юр'евіча Талачынскага і яго жонкі, якія не мелі дзяцей. Таму пасля іх смерці землі перайшлі ва ўласнасць сястры памёрлай жонкі, Марыі, а тая выйшла замуж за Івана Гарнастава. Пасля Гарнастава Лошыцай валодаў Друцкі-Горскі. Існуе меркаванне, што менавіта Фёдар Рыгоровіч Друцкі-Горскі пабудоваў на беразе ракі дом. Міхал Друцкі-Горскі прадае Лошыцу за 80 тысяч злотых Ежы Антонію Прушынскаму, які ў 1724 годзе будзе новы будынак на месцы старога маёнтка. Пасля Прушынскіх Лошыцай валодаў род Любанскіх. Апошнім яе гаспадаром стаў Еўстафі Любанскі, які ўнёс вялікі ўклад у развіццё лошыцкіх зямель. Ён правёў рэканструкцыю Лошы-

цкага маёнтка.

Вось як апісвае змены ў знешнім выглядзе сядзібнага дома Юры Кур'яновіч: "Спецыяльна запрошаны архітэктар знайшоў даволі нестандартнае рашэнне, у выніку якога дом набыў асіметрычную кампазіцыю, але даволі арганічную, нібы задуманую з самага пачатку яго будаўніцтва. Драўлянай дэкаратыўнай разьбой аздобілі згарбныя слупкі, што падтрымліваюць стрэжку параднага ўваходу, аконныя ліштвы і карнізныя паясы фасада. Адначасова з рэканструкцыяй Белага дома побач з ім пабудаваны драўляны флігель (зялёны дом), зроблена агароджа з каваных кратоў." Кожнае памяшканне ў доме было аформлена ў сваім стылі. Любанскія абралі для вестыбуля англіійскага стылю, для калідора і лесвіцы - пампейскі роспіс. Афармляючы бібліятэку і сталовую, выкарыстоўвалі элементы рэнесансу, а гасцёўні былі вытрыманы ў самым папулярным з усіх перайманых стыляў - ракако. Не апошняю ролю ў выглядзе пакояў мелі кафіяныя печы - іх у доме захавалася цэлая калекцыя. Цэнтральнае месца сярод іх займаў камін, выкананы ў Рызе па нямецкіх узорах. Такіх ўсяго два ў Еўропе. Дарэчы, катлы сюды завезлі з Таліна, што кажа пра высокі ўзровень міжнародных узаемаадносін ўжо ў той час.

Яўстафі Любанскі ажаніўся з Ядвігай Кеневіч, якая скончыла жыццё самагубствам. Пасля гэтых падзей пан менш пачаў цікавіцца гаспадаркай, а пасля і зусім з'ехаў, перадаўшы справы па маёнтку эканому. Яўстафі Любанскі так і не вярнуўся, памёршы на Каўказе.

Пасля 1917 года ў гісторыі Лошыцы пачынаецца новы этап. У перыяд беларусізацыі ў Белым доме дзейнічаў

драматычны гурток пад кіраўніцтвам Пятніцкага. Ставіліся спектаклі, а артыстамі былі сяляне з бліжэйшых вёсак.

З 1922 па 1925 гады на тэрыторыі маёнтка была арганізавана доследная станцыя Беларускага дзяржаўнага садо-гародняга інстытута. На базе гэтай станцыі па ініцыятыве М.І. Вавілава было створана Беларускае аддзяленне ўсесаюзнага інстытута прыкладнай батанікі і новых культур.

У 1930-х гадах у час сталінскіх рэпрэсій Лошыца стала месцам расправы з людзьмі. Вядома таксама, што ў Лошыцкім доме ў першыя гады савецкай улады рыхавалі кадры для падпольнай працы ў Заходняй Беларусі.

З пачаткам Другой Сусветнай вайны ў Лошыцы спачатку размяшчалася загарадная рэзідэнцыя менскага гебітскамісара Фрыца Бэйзе, а потым там жыў начальнік трэцяга аддзела генеральнага камісарыята Вільгельм Фрайтаг. У гасцях у яго часта бываў Кубэ з афіцэрамі. Адным з гераічных момантаў гэтага перыяду з'яўляецца спроба ўзарваць Лошыцкую сядзібу мінай, зробленай уручную. Жанчыны-падпольшчыцы Н.П. Майсеева, М.П. Чыжэўская, А.А. Чыжэўская падлажылі самаробную бомбу ў адну з печак і чакалі дня, калі нямецкае начальства збярэцца на важную нараду. Але бомба дачасна была знойдзена. Жанчын павесілі, а ў іх гонар назвалі адну з бліжэйшых вуліц - Чыжэўскіх. І нават зараз Лошыцкі сядзібна-паркавы комплекс мае адрама-сам вуліцу Чыжэўскіх.

Пасля вайны Лошыцкі парк быў аддадзены пад сельгасугоддзі саўгаса "Лошыца". І толькі ў 1988 годзе Лошыцкі парк быў аб'яўлены помнікам гісторыі, культуры і архітэктурны. Аднак наданне парку такога высокага статусу мала што змяніла ў яго існаванні. Безнадзейна стратны да таго часу саўгас, які займаў тут плошчу ў 93 гектары, быў выправаджаны за межы "ахоўнай дзяржавай зоны" толькі ў 1998 годзе, калі комплекс быў перададзены ўнітарнаму прадпрыемству "Мінскзеленбуд". Менавіта тады ў Лошыцы з'явілася канцэпцыя аднаўлення комплексу і канкрэтныя прапановы па яго далейшым прыстасаванні і выкарыстанні. Яшчэ праз 4 гады было прынята рашэнне Менгарвыканкаму "Аб аднаўленні і развіцці Лошыцкага сядзібна-паркавага комплексу".

Нарэшце, 10 верасня 2011 года ў Дзень горада Менска Лошыцкі сядзібна-паркавы комплекс быў адкрыты пасля рэканструкцыі. У новай якасці

паўсталі перад гасцямі парку адрэстаўраваны сядзібны дом, домік вартаўніка і флігель, у якім размясціўся гістарычны музей. Згодна з канцэптуальным праектам Лошыцкі комплекс у далейшым будзе ўключаць некалькі музеяў: Лошыцкай сядзібы, гісторыі паркавага будаўніцтва Менска і сядзібна-паркавага будаўніцтва Беларусі, селекцыі і экалогіі, рамёстваў і звычайў, філіял Музея народнай архітэктуры і побыту і іншыя.

Млын і капліцу закансервавалі, тэрыторыя вакол іх аформлена дэкаратыўнымі агароджамі і інфармацыйнымі сценкамі. Але згодна з канцэптуальным праектам развіцця Лошыцкага сядзібна-паркавага комплексу ў XXI ст. у парку размесціцца так званы скансэн - музей пад адкрытым небам. Прычым не звычайны,

прадугледжвае стратэгію захавання і аднаўлення аб'екта з актыўным уключэннем яго ў сацыяльна-культурнае развіццё горада. У паўднёва-ўсходняй частцы парку на беразе Свіслачы знаходзіцца натуральны ландшафтны амфітэатр. Яго рэканструявалі ў канцэртную залу пад адкрытым небам, абсталявалі сцэнічнай пляцоўкай для правядзення фестываляў этнаграфічнага музычнай творчасці і рыцарскіх турніраў.

Участак забудовы па вуліцы Чыжэўскіх рэканструююць у стылі этнаграфічнай вёскі, што даасць магчымасць не толькі рэстаўраваць гістарычныя пабудовы, але і стварыць сетку "заезных двароў", адначасова вырашыўшы гасцінічную праблему. У гасцініцы будзе ўзвесць неабходны набор памяшканняў: трансфармаваная зала, пакой перамоў, SPA і фітнес-цэнтр з басейнам, салон прыгажосці, актавая і банкетная залы, фотастудыя і іншыя.

Такая канцэпцыя будучага Лошыцкага сядзібна-паркавага комплексу. Яна цалкам адпавядае сучасным тэндэнцыям еўрапейскай горадабудуўнай палітыкі. Ад палітыкі кансервацыі плануецца перайсці да палітыкі інтэграцыі культурнай спадчыны ў інфраструктуру сучаснага горада, у жыццё гараджан. Комплекс мае ўсе магчымасці стаць музеем XXI ст. - тэматычным паркам, шматмэтавым цэнтрам вольнага часу. Галоўнае, што ў Лошыцкі парк вярнулася жыццё. Цяпер яму гарантавана даўга-леце і новы гістарычны віток, у якім застаецца месца старажытным будынкам і даўнім традыцыям.

Антаніна Паўловіч,
студэнтка 550 гр.
БДУКІМ.

На здымках: 1. Флігель; 2. Рэшткі бровара; 3. Ландшафтны амфітэатр; 4. Востраў каханья.

Рэдактар Станіслаў Вацлававіч Суднік

Рэдакцыйная калегія:

Алена Анісім, Юрась Бабіч, Марыя Баравік, Вінцук Вячорка, Юрась Каласоўскі, Юля Карчагіна, Леакадзія Мілаш, Максім Новік, Язэп Палубятка, Аляксей Пяткевіч, Уладзімір Содал, Станіслаў Суднік, Павел Сцяцко, Алег Трусаў.

<http://nashaslova.mns.by/> <http://pawet.net/>
<http://kamunikat.org/> <http://tbn-mova.by/>

Аўтары цалкам адказныя за падбор і дакладнасць прыведзенай інфармацыі

Газета надрукавана ў Лідскай друкарні.
231300, г. Ліда, вул. Ленінская, 23.
Газета падпісана да друку 18.02.2013 г. у 10.00. Замова № 354.
Аб'ём 2 друкаваныя аркушы. Наклад 2000 асобнікаў.
Падпісны індэкс: 63865.
Кошт падпіскі: 1 мес. - 4450 руб., 3 мес. - 13350 руб.
Кошт у розніцу: па дамоўленасці.

Заснавальнік:

ТБМ імя Францішка Скарыны.

Пасведчанне аб рэгістрацыі № 908 ад 18 снежня 2009 г. выдана Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь.

Адрас рэдакцыі:

231293, Лідскі р-н, в. Даліна.

Адрас для паштовых адпраўленняў:
231282, г. Ліда-2, п/с 7.

E-mail: naszaslova@tut.by